

Soukromé reálné gymnázium Přírodní škola, o. p. s.

Kanadský list

Nesmírný tým © 2007

Obsah

Úvodem	3
Golfresort Monachus	4
Bizoni k večeři	7
O Maříži a jejím osudu	11
Slavonická trať do Rakouska	15
Sběratel samorostů	17
Kaple sv. Floriana	19
Závěr	24
Poděkování	24

Kanadský list, časopis studentských prací o České Kanadě.
Vydalo Soukromé reálné gymnázium Přírodní škola, o. p. s.
Fryčovická 462 199 00 Praha 9 – Letňany.
e-mail: info@prirodniskola.cz <http://www.prirodniskola.cz>
Redakce: Vojtěch Mucha – šéfredaktor, Martin Sochor, Tomáš Peterka,
Václav Mazanec, Veronika Šerksová, Alžběta Vosmíková.
Vyšlo v Praze 14. října 2007.
Náklad: menší než malý – 200 ks. NEPRODEJNÉ

Úvodem

Na počátku bylo slovo...

Krajina pod listem lípy a javoru nemá rozpor pouze ve znaku. V oblasti České Kanady můžeme procházet a obdivovat krásné lesy, louky, historické vesnice i jiná pozoruhodná místa, ale také se můžeme podívat pod povrch a nalézt mnoho nedokonalostí, nedotažených záležitostí, otevřených kauz nebo táhlých sporů.

V červnu roku 2007 sem zavítala sama Přírodní škola a rozptýlila se po celé oblasti, aby zkoumala její přírodu, historii, nebo přítomnost. Naše skupina, vyzbrojena diktafony, vyrazila do krajiny za sběrem zajímavostí. Po dlouhém procházení, zjišťování a ujišťování, přepisování a formulování vám s radostí přinášíme několik reportáží o aktuálních tématech toho regionu. Všechny jsou psány perem předních perspektivních studentů Přírodní školy...

Vojtěch Mucha, šéfredaktor

Golfresort Monachus

Martin Sochor

Golf. Sport, který se u nás sice netěší takové oblibě, jako je tomu u fotbalu či hokeje, avšak počty hráčů se rok co rok zvedají.

Golfové hřiště, které vzniklo na Novobystřicku, je dnes jedno z největších hřišť v České republice a má jistě ambice na další rozšiřování. Ale otázkou zůstává: „Chceme to?“

Sport smetánky? NE!

Golf je poměrně mladý sport a ještě nedávno byl většině lidí naprosto nedostupný pro svou finanční náročnost. Z této doby se zachovala domněnka, že golf je sportem smetánky. Byly časy, kdy klubovné dosahovalo částek 300 000, - Kč na rok. V současnosti je situace zcela jiná. V České republice již není osm hřišť, jak tomu bývalo v roce 1990, nýbrž něco okolo sedmdesáti hřišť, jejichž provozovatelé značně snížili sazby. Roční klubovné vás nyní přijde průměrně na částku okolo 6 000, - Kč. Doby golfové smetánky dávno pominuly, avšak přesto jsme jen stínem států jako je Rakousko, Švédsko nebo Portugalsko.

Historie Monachu

V první polovině 90. let se holandský investor pan J. Willems začal zajímat o oblast České Kanady. Snažil se zde snažit prosadit projekt rekreačního a zábavního střediska na Rajchářově. Stavba však byla plánována na místě s velkým výskytem chráněných živočichů, proto byla kvůli tlaku místních občanských sdružení a ochránců přírody zamítnuta. Willems tak přišel o téměř 8 miliónů Kč, které vložil do přípravy projektu. Souběžně s tím se mu ale

podářilo prosadit stavbu devíti jamkového hřiště u Nové Bystřice. Návrh prošel po dohodě investora a občanských sdružení za názoru, že je lepší postavit golfové hřiště, které vypadá rozhodně přírodněji, než satelitní městečko stojící na nedalekém kopci. Roku 1996 bylo tedy otevřeno golfové hřiště Nová Bystřice.

Vzhledem k velkému zájmu veřejnosti o golf byl vypracován další projekt, tentokrát na osmnácti jamkové hřiště v oblasti zaniklé vesnice Mnich. Proti stavbě však vystoupila občanská sdružení v čele s Jihočeskými matkami. *„Podepsali s námi dokonce smlouvu, že s námi budou každý další plán na rozšiřování golfového hřiště konzultovat - a neudělali nic.“* tvrdí J. Brožová, hlavní představitelka Jihočeských matek.

Nakonec však došlo ke kompromisu. Obě strany se shodly, že hřiště bude minimálně ovlivňovat krajinný ráz a bude stát mimo území s výskytem chráněných živočichů a rostlin. Projekt byl roku 2004 dokončen, i když ne všechny aktivity byly v pořádku, jsou zde podezření, že některé přípravy na stavbu byly provedeny ještě před schválením stavby. Přes toto všechno vzniklo osmnácti jamkové hřiště Mnich, které bylo koncipováno jako první veřejné hřiště v ČR. Tato dvě hřiště dnes tvoří golfový areál Monachus.

Rozšiřování

V oblasti České Kanady se začalo mluvit o tom, že se Golfresort Monachus chystá znovu rozšířit. Proto jsem vyrazil do Nové Bystřice, abych se pokusil tuto informaci potvrdit, nebo vyvrátit. Po příjezdu jsem navštívil pana Martina Lukschala, manažera golfového areálu. Ten mi na otázku, zda se bude hřiště rozšiřovat, odpověděl: *„O rozšiřování vůbec není řeč, možná za 10 či 15 let, to se uvidí. Když bude zájem toho člověka, ne náš.“* S tímto sdělením jsem odešel a zamířil přímo na OÚ Nové Bystřice, kde jsem požádal o návrhy územních plánů v oblasti golfového hřiště. V plánech byla uvedena žádost na změnu ÚP, o kterou

již Monachus dříve zažádal. Když byla tedy podána žádost na změnu ÚP, možná se Monachus opravdu snaží získat povolení ke stavbě nových hřišť.

Na přesnější informace k rozšiřování jsem se zajel zeptat do Českých Budějovic J. Brožové, představitelky Jihočeských Matek. Zde jsem se dozvěděl, že investor v minulosti plánoval spojení Monachusu s hřištěm na rakouské straně. Dokumentace o hodnocení vlivu stavby golfového hřiště u Nové Bystřice na životní prostředí, kde ing. Jaroslav Balek, DrSc. píše : „ ... hřiště by v jižní části navazovalo na golfové hřiště na rakouské straně a hra by se mohla realizovat i přes státní hranici... “ , to potvrzuje. Ve svém posudku ing. Balek realizaci tohoto plánu nedoporučuje pro zvýšený výskyt chráněných tvorů v dané lokalitě. V minulosti však brzdou tohoto projektu nebyli pouze ochránáři, kteří se snažili chránit oblasti jako například přírodní rezervace rybníka Blanko, ale i hranice s Rakouskem. Golf by nebylo možno hrát bez dozoru pohraniční stráže, což by zvedlo náklady na provoz hřiště. Avšak od ledna 2008, kdy ČR vstupuje do schengenského prostoru, budou hranice otevřené, čímž by byl problém vyřešen. Spojením s rakouským Golfresortem Haugschlag by vzniklo hřiště unikátní jak svojí velikostí, tak svojí polohou. Ale za jakou cenu?

Na druhou stranu si musíme uvědomit, že zaměstnanost v této oblasti je nízká. Především proto, že firmy Otavan a Alma omezily svoje výrobní aktivity, což mělo za následek výrazné propouštění zaměstnanců. Golfové hřiště by nabízelo jisté, byť omezené, pracovní možnosti. Již dnes je sezónním zaměstnavatelem třiceti pěti lidí a při rozšíření hrací plochy v takovém měřítku se jistě pracovní příležitost několikrát zvedne. Monachus je již dnes velkou turistickou atrakcí, která přitahuje hráče i ze zahraničí. Peníze získané od těchto lidí jsou pro tento kraj nemalým přínosem. Finanční obnosy, které by větší počet turistů z rozšířeného golfového komplexu utratil v hotelích, restauracích a obchodech, by pomohly sociálnímu rozvoji Novobystřicka.

Musíme se tedy zamyslet: „Budeme chránit přírodu, nebo lidi?“

Bizoni k večeři

Tomáš Peterka

Pokud se někdy vyskytnete v jižním cípu naší vlasti, v koutě nazývaném Česká Kanada, určitě se zastavte nedaleko Starého Města pod Landštejnem na jedné z mála bizoních farem v Čechách. Když se vydáte cestou ze Starého Města jižně, asi po třech kilometrech se dostanete k odbočce směrem na Veclov. Před vámi se rozprostře pastvina největší bizoní farmy u nás. Na mírně zvlněné planině o rozloze 6 hektarů žije padesátičlenné stádo bizonů.

Bizon americký je vskutku pozoruhodné zvíře. Jedná se o největšího savce severoamerického kontinentu. Dospělý jedinec může vážit až 1500 kilogramů. Celková maximální délka těla činí 310 centimetrů. Hrb, pro bizony typický, je tvořen trnovými výběžky několika obratlů.

Ačkoliv na první pohled vypadají poněkud těžkopádně, dokáží vyvinout rychlost 50 kilometrů v hodině a setrvat v ní po dobu 30 minut. Tělo bizonů pokrývá čokoládově hnědá srst, která v létě líná a do zimy se mění v hustou a hřejivou. I díky tomu může bizon snášet velké teplotní výkyvy, teploty mezi 40 a -30

stupni Celsia. Více než zrak tito tvorové používají čich, jsou totiž schopni zavětřit až na 2 kilometry. Délka života zvířete se pohybuje mezi patnácti a dvaceti lety, v zajetí pak až do třiceti let. Přirozeným biotopem bizonů jsou rozlehlé travnaté pláně a místy řídké lesní porosty. Potrava se skládá z trávy, kůry a listů keřů i stromů. V 70. letech 19. století se bizon dostal až na pokraj vyhynutí. Stalo se tak hlavně kvůli masovému vybíjení orazítkovanému americkou vládou. V roce 1889 bylo na území USA jen

pouhých 542 bizonů. Dnešní americká bizoní populace je odhadována na 300 tisíc kusů.

V posledních letech se u nás začíná rozmáhat trend menších farem, jedná se především o farmy zaměřující se na exotickou zvířenu, jakou představují pštrosi, bizoni a nejrůznější lamy. Otázkou však zůstává, je-li to činnost prospěšná a skutečně efektivní. Nemálo ziskuchtivých podnikatelů si totiž na farmách vylámalo chrup.

Farmu u vísky Veclov vlastní společnost Landštejn, jejíž prioritou je zemědělská výroba, konkrétněji pak výroba živočišná, ve které se zaměřují na hovězí dobytek a výroba rostlinná, kterou se snaží pokrýt náklady na chov skotu. Společnost Landštejn s. r. o. vznikla po revoluci z JZD jako organizace, která převzala jeho funkci. Hlavním zakladatelem firmy se stal Ludvík Kronika, jednatel společnosti, který se dnes o bizoní farmu stará zřejmě největším dílem. Náplní jeho práce je kontrola stavů zvířete, zdravotního stavu, podávání minerálů a vitamínů a v zimě pak i krmení.

Druhým jednatelem společnosti je – tramtadadá – pan Gabriel Večeřa, člověk podezříváný z nelegálního obchodu s pozemky, který je však jen špičkou ledovce. O tomto problému píše reportéři MF DNES v několika článcích na serveru CSmagazín. Například název článku „Pozemkový fond nevydá spekulantovi Večeřovi část pozemků“ hovoří sám za sebe. Je těžké odhalit, co je jen balancováním na hraně zákona a co už je čistokrevný podvod. Jak v již zmíněných článcích stojí, dle reportérů Radka Bartoníčka a Petra Sehnoutky z MF DNES vše nasvědčuje tomu, že jeho sporná činnost začala kšefty s topnými oleji, později se orientuje na velké zemědělské podniky na Vysočině a nejčerstvějším okruhem jeho nepravostí se stává skupování pozemků hlavně v okolí Prahy a Jihočeského kraje. Právě Večeřa získal během zvláštního režimu PF pro svou firmu pozemky nedaleko farmy, v Rajchářovském výběžku, který dosahuje až na hranice s Rakouskem, jak o tom píše CS magazín - MFdnos. Stejně tak se zmiňuje o návaznosti osoby G. Večeři na politiku. Na pozici ředitele společnosti Landštejn s. r. o. figuroval nějaký čas náměstek bývalého ministra zemědělství Zgarby, Zdeněk Růžička. Samotného Zgarbu zná Večeřa jako blízkého „spolupracovníka“ z Vysočiny. Informace o Večeřových „obchodech“ zveřejnilo velké množství médií, ale mezi ty nejvíce zaangažované patří

Česká televize, deník MF Dnes a server aktuálně. cz, pro který informace ohledně této kauzy zpracovala Sabina Slonková. Pan Večeřa je nejen znamenitým pozemkovým spekulantem, ale i veleúspěšným lovcem. Na webových stránkách myslivecké jednoty se lze dočíst, že dne 18. 11. 2006 ulovil v oboře nedaleko Velkého Meziříčí muflona, kterého by mu záviděl i sám Trautenberg. Co se týče podílových vztahů ve firmě, má se celá věc asi takto: Firmu Landštejn vlastní z pěti procent pan Kronika, z pěti procent sám Večeřa a zbylými devadesáti procenty disponuje Agro – Měřín, společnost, v níž Večeřa zastává post předsedy představenstva. Myslím, že jsme se už dost navečeřeli, a tak hurá zpět na bizoní farmu.

V roce 2002 koupila firma Landštejn pětadvacetičlenné stádo bizonů z šumavské Horní Plané. A jak praví pan Kronika: „Zprvu to byla pro farmu jenom taková zajímavost.“ Dnes je tomu již jinak. Doplnková aktivita a zábava landštejnských se dnes mění ve výnosnou činnost. I přes to, že je farma zaměřená na produkci masa, je veclovské stádo v současnosti asi padesátihlavé. „Co se týče chuti, můžeme bizoní přirovnat hovězímu s trochou vůně typické pro zvěřinu,“ hodnotí pan Kronika.

Svoje produkty však bizoní farma prý dodává pouze do luxusních restauračních zařízení pro velmi náročnou klientelu. Když zrovna dostanete na bizoní flákotu chuť, budete muset sáhnout do kapsy poněkud hlouběji, než jste zvyklí při hovězím.

Cena zadního bizoního se totiž pohybuje okolo devíti set korun za kilogram. Svíčkovou z bizona nakoupíte zhruba za dvojnásobek.

Bizoní maso se však nikde na jatkách dlouho neohřeje. Zájem ze strany odběratelů je obrovský a každoročně přibývá.

A jak se takový bizon na jatka dostane?

Nejprve musí dorazit speciální veterinář (většinou si farma zve specialistu ze ZOO Dvůr Králové), který zvíře puškou uspí. Když sérum začne účinkovat, najedou do ohrady traktory s valníky a vytvoří kruh kolem zvířete. Tato fáze je velmi důležitá, protože bizon je tvor stádový a když se ocitne na zemi, ostatní jeho spolustádníci se ho snaží postavit na nohy a donutit k odchodu. Ihned po naložení se za pomoci veterináře probouzí. Dále vše probíhá stejně jako u obvyčejného skotu.

A co plány do budoucna?

Možná, že až farmu navštívíte za několik let, budete velice překvapeni. Pan Kronika nám naznačil, že se v budoucnu chystají objekt rozšířit a turisticky zatraktivnit. Od starosty Starého Města jsme se dozvěděli, že realizace plánů o výstavbě ubytovacího komplexu s restauračním zařízením byla již zahájena koupí sousedního objektu bývalé roty PS. Nabízí se otázka, proč nám jednatel společnosti nemohl či nechtěl sdělit konkrétní informace o této záležitosti.

Většina dotazovaných obyvatel o existenci bizoní farmy ví a dokonce ji navštívila, ale o rozšiřování a plánech nemá ponětí. Posuďte sami, je-li realizace těchto plánů pro Českou Kanadu přínosná. S jistotou můžeme říci, že naruší původní, z biologického hlediska tolik cenný, krajinný ráz. Na druhou stranu by společnost mohla do kraje přinést tolik vytouženou finanční injekci.

A jedno nesporné pozitivum na konec - stádo bizonů pasoucí se na travnaté planině naplňuje do puntíku odkaz, který je obsažen v názvu oblasti – Česká Kanada.

O Maříži a jejím osudu...

Vojtěch Mucha

Vypravil jsem se do Maříže plný příjemných očekávání. Díky vyprávění známých a tomu, co jsem si přečetl, jsem čekal malebnou jihočeskou vesničku plnou života jako vystříženou z pohádky. Lákala mě především proslulá keramická dílna. Vešel jsem však do rozpadající se obce, a jediné, co na mě dýchlo, byla atmosféra úpadku a stáří. Teprve na konci vesnice jsem dorazil ke zrenovované keramické dílně, kde však bylo zavřeno. Procházel jsem mezi kopřivami, zarostlými rozpadajícími se zdmi, opuštěnými staveními a přemítal: Jak vznikl rozpor mezi mým očekáváním a skutečností?

K historii a rozkvětu

Přestože by dnes o Maříži mohl zlý jazyk tvrdit, že tu „chcíp‘ pes“, nebylo tomu tak vždy.

První zmínku o mařížské tvrzi a vsi nalezneme již v roce 1372, kdy je jako léno přijali bratři Oldřich a Ješek z Olešné. Na dlouhou dobu tak svému rodu získali přídomek z Maříže. V patnáctém století se dokonce v zemských deskách málokterý přídomek objevuje tak často jako právě „z Maříže“. Tento rod na čas držel ve svém vlastnictví i město Český

Rudolec s okolními osadami. Mařížskou tvrzi na zámek přestavěl v tomtéž století rod Řečických a vyzdobil ho bohatým vnitřním zařízením (perské koberce, skvostný nábytek, stříbro apod.). Poté ho však prodal a různí vlastníci si od té doby už jen podávali dveře. Později zámek přestavěl v barokním slohu Jindřich Rutz z Rabštejna a v této podobě přetrvával až donedávna. Ve Vlastivědě moravské z roku 1927 stojí, že se jedná o jedinou dochovanou památku z dob starých vladýckých statků na celém

Slavonicku. I jeden z několika posledních místních obyvatel vzpomíná, že za jeho mládí bylo v zámku kulturní centrum, lázně, sály atp. . Místní mladí ho tehdy sami dobrovolně spravovali. Ovšem v padesátých letech přešel do rukou státu a začal chátrat.

O jeho konečnou zkázu se za komunismu postarali lidé pod heslem „kdo nekrade, okrádá vlastní rodinu“, kdy si nezdráhali odnášet ani cihly, trámy a jiný stavební materiál. Poslední ránu mu zasadili francouzští filmaři, když do scénáře zařadili rozstřílení zámku. Dnes najdeme na místě zámku jen několik pobořených zdí a železobetonovou skruž, pozůstatek kašny.

Největší rozkvět obec zažívala kolem roku 1850. V té době měla 533 obyvatel a mohli bychom v ní navštívit kapli z roku 1817 (rozpadá se zde dodnes), školu, kovárnu, chudobinec, palírnu, mlýn se sýpkou, pilu, škrobárnu, hostinec, obchodníky s všelijakým zbožím, atd. .

Začátek konce?

V dobrém stavu Maříž vydržela až do druhé světové války. Ta konkrétně se na osudu vesnice nepodepsala tolik, jako poválečné vystěhování německy mluvících obyvatel, kteří představovali většinu obce. V padesátých letech byla nedaleko Maříže postavena železná opona. Později se „dráty“ posunuly ještě více do vnitrozemí, čímž se Maříž ocitla v oblasti mezi železnou oponou a hranicemi. Těsně kolem vsi byl vytvořen malý výklenek, který však zůstal uzavřen a vstoupit sem bylo možné pouze branou s pohraniční stráží a s povolením. Maříž se stala téměř synonymem pro konec světa a byla opět částečně vystěhována. V té době se zdálo, že ves stihne stejný osud jako většinu podobných okolních obcí. Pomalu zanikne.

Nová naděje

Ovšem Maříž dostala novou šanci. Po sametové revoluci sem totiž za klidem míří „intelektuálové“ z různých míst České republiky a Rakouska. Mezi nimi přichází pražský akademický malíř Kryštof Trubáček s nápadem vyrábět v místě originální keramiku. A to je také to, co se dodnes většině lidí vybaví při vyslovení slova Maříž.

V roce 1991 zde Kryštof Trubáček postavil společně s Janem Boháčem první keramickou dílnu a začali s výrobou. Několik let ji vedli společně, a protože již sami nezvládali pokrývat poptávku, začali přibírat první zaměstnance. Firma se začala rozrůstat a keramika Maříž se stávala pojmem.

Potom se však v roce 1999 společníci nepohodli a rozdělili. Aby toho nebylo málo, Kryštof Trubáček v červnu roku 2000 po dlouhé těžké nemoci umírá. Prosperující firmu s několika zaměstnanci získala dědictvím jeho žena. Nárok na značku mařížské autorské keramiky si však činil též pan Boháč, a tak začaly táhlé soudní spory. Ty daly na konec za pravdu Markétě Trubáčkové. Našla si nového přítele a společně, za pomoci grantů EU a jiných, začali s keramikou podnikat ve velkém. Zrekonstruovali rozpadající se chalupu do podoby jihočeského statku a uvnitř postavili velkou dílnu s obchůdkem a restaurací. Oáza Maříž, jak se objekt nazývá, sem má přilákat turisty a zvýšit povědomí o obci. Dle J. Doležala však místní ze stavení nadšení nejsou a říkají, že se „masové hard-turistiky“ bojí. Podle nich „tihle dva (paní Trubáčková s přítelem) umělecký a komunitní rukodělný ráz keramiky změnili ve fabriku a teď už tam vystavěli cosi, co úplně zničilo rázovitou krásu Maříže...“ Je pravdou, že objekt úplně nezapadá do charakteru vesnice, ale na druhou stranu si lze jen těžko představit, jak lépe by objekt této velikosti měl vypadat.

Mařížskou keramiku je dnes možno zakoupit v obchodech např. ve Slavonicích, nebo nově i v Praze. Je tudíž otázkou, zda turisté budou ochotni jet až do vesnice na jihu republiky, kde kromě „původního“ statku vlastně nic není.

A kam se nám poděl pan Boháč, kterému dle rozhodnutí soudů značka originální keramiky nenáleží? Uchýlil se do zapadlé části vesnice, do svého původního domku na kraji rybníka. Zde občas během léta na krátký čas postaví stan a prodává svou vlastní keramiku.

Jak dál?

Je už celkem normální, že vesnice, které staletí odolávaly válkám, majetkovým sporům, hladu, chudobě, ocitly se na německém území, přežily i násilný odsun svých německých obyvatel a nacházely se v zapovězeném území, dnes upadají, či podléhají urbanizaci. Maříž má však výhodu. Dostala nový impulz, když v ní pražští intelektuálové začali vyrábět keramiku s jejím jménem neodmyslitelně spjatou. Bohužel se situace nevyvíjela tak dobře, jak by mohla. Jak už to tak bývá, příčinou krize byly problémy v mezilidských vztazích. Může i přesto sláva mařížské keramiky vesnici zachránit? Budou místní i nadále proti jakýmkoli novátorským činům nebo mají jinou alternativu, jak obci pomoci? A na konec bych si dovolil téměř kacírskou otázku: Má vůbec cenu snažit se zanikajícím vesnicím pomáhat?

Slavonická trať do Rakouska: Dají se věci do pohybu?

Václav Mazanec

Vše nasvědčuje tomu, že pokud rakouská strana trať podpoří, mělo by se již stavět. I tak to však může trvat několik let, než první cestující přejeđe hranice.

Za první republiky byla jízda vlakem po železniční trati ze Slavonic do Waidhofenu oblíbeným způsobem cestování přes hranice. V oblasti Slavonic bylo mnoho německy mluvících obyvatel, kteří byli úzce spjatých s Rakouskem, a železniční doprava zažívala boom. Za druhé světové války byla trať pod správou německé armády a osobní

doprava ustoupila dopravě nákladní a zásobování. Po skončení války a vyhnání německy mluvících obyvatel doprava upadala, o cestování přes hranice již nebyl velký zájem. Ten by možná časem vzrostl, ale vznik železná opona zastavil veškerý transport na úseku. V roce 1991 byly zarostlé a zanedbané koleje vytrhány s příslibem úřadů, že během několika let bude vše fungovat tak jako za první republiky. Od té doby byla trať párkrát vyčištěna od křovin, ale koleje stále končí 100 metrů za nádražím. Dočkáme se po šedesáti osmi letech znovuobnovení trati?

Podle informací, které nám poskytli zástupci Českých drah a Městského úřadu Slavonice, je z české strany vše schváleno a připraveno na stavbu. Na slavonickém nádraží také prozradili, že existují i plány na generální opravu nádražní budovy a přestavbu tratě ze Slavonic do Kostelce na vysoko rychlostní koridor, kterým by mohly jezdit rychlíky a spěšné vlaky. Velkým zastáncem obnovy býval senátor za tento kraj Mgr. Václav Jehlička, který je však dnes velmi vytížený svojí novou funkcí ministra kultury. Přesto se na české straně patrně dosáhlo úspěchu, úřady

a zástupci Českých drah se dohodli na stavbě a způsobu financování. Jedinou překážkou je usnesení na rakouské straně, která oznámila, že do října 2007 vynese konečný verdikt.

Dosáhnout dohody v Rakousku bude větší problém než v Čechách. Zatímco u nás by se musel opravit či postavit přibližně kilometr trati, na rakouské straně to činí bezmála osm kilometrů. Uvažuje se o obnově železničního mostu, který byl před několika lety stržen, aby pod ním mohly podjíždět velké zemědělské stroje a dalších úpravách. Obnova trati by proto byla velmi nákladná a naši sousedé nemají úplně jasno, jestli tuto investici hodlají uskutečnit. Existuje riziko, že by místní dopravce, který provozuje osobní dopravu jen do Waidhofenu a nákladní do Dobersbergu, mohl na této stavbě mnoho prodělat, a je tedy velmi opatrný. Předpoklady představitelů jednajících stran se v představě počtu cestujících liší. Někteří říkají, že trať bude velmi využívána, jiní namítají, že pokud bude někdo chtít v pohraničí přejet do druhého státu, použije v drtivé většině silniční dopravu.

Pravda bude někde mezi tím, ale jestli se trať nakonec finančně uživí, uvidíme časem. Možností získání finančních prostředků je několik. První, podle slov dolnorakouského hejtmana Erwina Prölla, je tamní vláda. Pokud stavbu odsouhlasí, je připravena vložit do stavby desítky milionů EUR. Za druhé se rekonstrukce může spojit s dolnorakouskou Zemskou konferencí 2009, na níž se podílí i česká strana. Třetí možnost je soukromá investice. Rakouská firma, která v pohraničí vlastní několik závodů na zpracování dřeva, uvažovala o finanční podpoře trati, kterou by poté mohla používat k dovozu levnějšího dřeva z Čech. Odpověď na otázku, zda bude některá z těchto variant využita, znají pouze úřady dolnorakouského regionu.

Trať by mohla zvýšit turistický ruch na obou stranách. Pohraniční regiony nepatří mezi nejbohatší, a tak je každý návštěvník pro obyvatelstvo přínosem. Dohoda mezi oběma provozovateli drah by mohla podpořit nový způsob cestování a dopravní dostupnost v regionu. Po vstupu do Schengenu by nebyl problém dojíždět přes hranice do školy či do práce. Můžeme tedy doufat, že vše proběhne zdárně a do několika let budeme moci cestovat přes hranice s pohledem skrz okýnko vlaku.

Sběratel samorostů

Tomáš Peterka

Veronika Šerksová

Alžběta Vosmíková

V jednom malém jihočeském městečku žije člověk s neobvyklou zálibou. Na západním okraji města Slavonice, směrem k zaniklé osadě Pfaffenschlag, můžete v letním období navštívit soukromou výstavu samorostů pana Karla Tůmy. Pan Tůma má k této práci ideální podmínky, před odchodem do zaslouženého odpočinku pracoval jako lesník, a tak samorosty mohl sbírat vlastně kdykoliv. Před čtyřiceti lety začal nosit domů nejrůznější hříčky přírody. V současné době má sběratel asi pět set kusů dřevěných skvostů. „Dříve než vůbec něco vezmu domů, tak se na to koukám a přemýšlím, co to asi je, když mě nic nenapadne, tak to

zahodím,“ říká pan Tůma. Když ho však nález zaujme, musí ho dopravit do Hájenky. Některé exempláře si odnese sám, s těmi rozměrnějšími mu pomáhá technika. Dále sběratel popisuje: „Sundám z nich kůru a ty z menších vydrbu rejžákem tadyhle v potoce, zásadně ty velké ničím nenatírám, na ty menší skápane trocha toho laku, ale jinak nic.“

Dnes je tomu už dvacet let, co svoji zahradu vyzdobenou dřevěnými krásami (samorosty, bonsajemi i obyčejnými dřevinami) začal pronajímat k slavnostem a oslavám. Člověk zde však zaplatí jen za spálené dřevo a za žvanec, který si objedná. Pokud byste si chtěli u pana Tůmy vypůjčit zahradu na slavnost, musíte počítat s menším zpožděním,

zahrada je totiž zamluvena na půl roku dopředu. Samozřejmě, že úkazy na zahradě nevydrží věčně, čas od času je musí obměnit. Staré rituálně shoří za dohledu nových kousků. Hájenku vyzdobenou samorosty a bonsajemi nepřehlédli ani filmaři. Natáčely se zde kupříkladu: Pelíšky, Cesta z města, pořad 333 a Extra. Dokonce sám pan Karel Tůma si zahrál hlavní roli ve filmu ČT – Můj dům, můj hrad. Prostředí hájenky se nezamlouvá jen filmařům. Nacvičuje zde divadlo Sklep a návštěvníky tohoto království jsou leckdy i známé osobnosti. „Jednou tady mělo hodokvásek i padesát senátorů“.

Pokud tedy bude mít někdy cestu kolem Slavonic, určitě se přijďte pokochat samorosty všech tvarů i rozměrů, které naše příroda vytvořila.

Kaple sv. Floriana

*Veronika Šerksová
Alžběta Vosmíková*

U malebného rybníčka v malé jihočeské vesničce Lomy u Kunžaku se nachází kaple sv. Floriana. Když jsme ji poprvé spatřili, zapůsobila na nás zvenku svou krásou a romantickou polohou. Doufali jsme, že bude stejně hezká i uvnitř, proto jsme si vypůjčili klíče a těšili se na její atmosféru. Když jsme však odemkli a vešli, ovanula nás sešlost. Kaple byla vyklizená. Nikde žádná socha natož oltář. Na zemi se válelo jen pár kamenů, zdi byly otlučené, vlhké a kůr podepíraly kůly. Nejdříve jsme byli překvapení, ale pak jsme se rozhodli, že zjistíme, co za tím stojí.

Život kaple od dob postavení až do dnešní doby...

Malá kaplička sv. Floriana byla postavena roku 1830 v raně barokním slohu. Tohoto roku se do kaple dovezlo: harmonium, inventář, hodinový stroj a dva zvony (dodnes se zachoval pouze jeden - Sv. Jan Křtitel). Konaly se zde bohoslužby, avšak za komunistů jejich počet výrazně poklesl. Ze školní kroniky víme, že dva katecheti ve škole vyučovali náboženství. Znáмым katechetou a zároveň farářem byl Jan Podrážský. Od té doby až do současnosti se ale již bohoslužby nekonaly (s výjimkou poutí – obvykle kolem 6. května- a posvícení 9. listopadu, nakonec však ustaly i ty). Dne 3. května 1958 byla kaple prohlášena za kulturní památku. I přesto je dodnes zavřená a pomalu chátrá.

Rozhovory s pamětníky

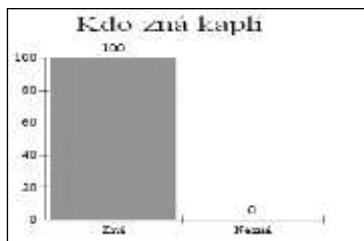
S pátráním jsme začali rovnou ve vesnici. Ptali jsme se místních, kteří si s námi ochotně povídali. Potkali jsme - dnes již čerstvé důchodkyně, které byly shodou okolností spolužačky z lomnické školy. Začaly vzpomínat a tolik se do toho vžily, že jsme jejich věty a výkřiky ani nestačili zapisovat.

Odpovědi pamětníků jsme rozřadili do dvou kategorií:

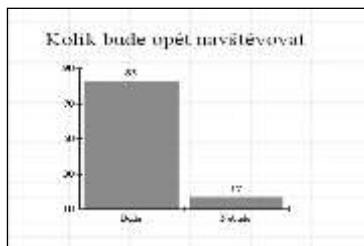
1. kategorie zahrnuje procentuální zpracování z odpovědí ano-ne
2. kategorie je rozepsána podrobněji, formou otázka + povídání

1. kategorie

a) Znáte kapli sv. Floriana?

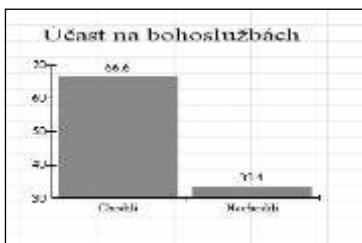

b) Budete kapli po rekonstrukci navštěvovat?

c) Chodili jste do kaple na bohoslužby?

2. kategorie

a) Jak dlouho zde žijete?

Většina lidí v Lomech bydlí přibližně 60 let. Některé rodiny jezdí do Lomů za odpočinkem. Staří lidé se sem rádi stěhují k trvalému klidnému bydlení.

b) Proč si myslíte, že kaple pomalu zaniká?

Prý nejsou peníze, a také se nenašel nikdo, kdo by za rekonstrukci kaple bojoval. Také proto, že je vlhká a působí na ni ruch blízké silniční dopravy. Finance pro jednu obec se dělí do tří vesnic, proto nezůstávají prostředky na opravu kaple.

c) Víte, kdo je její majitel?

Většina lidí předpokládá, že majitelem je obec. Někteří odpovídají, že je to církev nebo rodina Draxlerů. Pan farář z Kunžaku potvrdil, že majitelem je obec.

d) Pamatujete si na nějaký obraz, sochu, píseň či církevní svátek?

Jedny z mála svátků, které se zde slavily, byly posvícení a pouť.

e) Víte, kdo tu hrál při bohoslužbách?

Polovina dotazovaných nevěděla, druhá polovina říkala, že Dana Rokytová, Alena Rokytová a paní Blížková.

f) Znáte ještě nějaké informace týkající se kaple?

Kříž prý dříve stál před vchodem kaple. V dnešní době stojí vedle ní. V kapli byl dříve betlém, který je dnes v muzeu v Jindřichově Hradci. Křty se konaly pouze na objednávku.

Slovo starosty

Navštívili jsme pana starostu Lomů, abychom mu položili pár otázek. Od něho jsme se dozvěděli, proč je kaple prázdná. Právě ji totiž čeká rozsáhlá rekonstrukce.

a) Jaký je plán rekonstrukce?

Kaple se bude držet své původní podoby, takže se nebude rozšiřovat, pouze se obnoví.

b) K čemu bude kaple sloužit?

Budou se pořádat křtiny, svatby, mše a méně časté koncerty.

c) Byly nebo jsou v kapli dva zvony?

Dříve v kapli byly dva zvony, dnes už jen jeden. Jmenuje se Svatý Jan Křtitel.

d) Víte odkud je hodinový stroj a harmonium?

Nevím. Hodinový stroj i harmonium jsou původní.

e) Došlo k nějaké rekonstrukci od doby postavení?

Opravovala se nanejvýš omítka, tato rekonstrukce je zatím největší.

f) Jak dlouho rekonstrukce potrvá?

Přibližně tři roky.

g) Byla kaple hodně navštěvovaná?

Nebyla. Chodili sem totiž jen lidé z vesnice.

h) Máte nějaký zážitek, který je spojen s kaplí?

V květnu roku 1953 jsem zde byl pokřtěn. Bylo krásné slunečné počasí. když jsme vyšli ven, uviděli jsme zem pokrytou sněhem. To mě s kaplí velmi spoutalo.

A na konec...

Dnes už víme o budoucnosti, historii i současnosti kaple, díky občanům vesnice Lomy, kteří byli ochotni poskytnout nám rozhovory. Bez nich by tato práce nevznikla. Aktivní zájem obecního úřadu umožní kapli projít rekonstrukcí a začít sloužit církevním a kulturním účelům. Ale proč má takové štěstí zrovna kaple sv. Floriana? Čím se liší od jiných památek, které nám bez povšimnutí padají na hlavu?

Závěr

...a to je všechno.

Alespoň zatím, protože další reportáž můžete napsat třeba vy. Tím, že se budete dívat kolem sebe, zajímat se o to, co lidi těší, nebo trápí, jaké problémy krajina České Kanady má.

Je toho hodně a žádný člověk není tak bezvýznamný, aby nemohl změnit k lepšímu alespoň malý kousek světa.

Je to na nás...

František Tichý, ředitel Přírodní školy

Poděkování

Přírodní škole za vše.

Horváthovi, Markovi a Báře za export a import.

Panu Tůmovi, p. Kronikovi, M. Lukschalovi, J. Brožové a P. Plachému za rozhovory.

Jednotě ve Slavonicích za macejsa.

L. Langerové, J. Lukáškové, F. Tichému a M. Maturovi za odbornou pomoc.

J. Kněžíčkovi a ing. P. Hesounovi za obecné informace.

Ch. Bialkovskému za informace o obci Maříž a kontakty v ní.

Policejní stanici u Nové Bystřice a bývalé rotě PS u st. města pod Landštejnem za přespání.

DDM Lomy za profesionální ubytování a teplou vodu.

A samozřejmě všem ostatním, na které jsme zapomněli..